

Sygn. akt I C 284 / 12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Ewelina Szymków**

po rozpoznaniu w dniu 24.06.2013 r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. G.**

przeciwko **Z. A.**

o zapłatę 85 178 zł zachowku

I. zasądza od pozwanej na rzecz powoda **55 270, 84 zł** (pięćdziesiąt pięć tysięcy dwieście siedemdziesiąt złotych, osiemdziesiąt cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24.06.2013 r. do dnia zapłaty;

II. oddala dalej idące powództwo;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda **5 928, 73 zł** kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powód K. G. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej Z. A. 85 178 zł zachowku wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku oraz kosztami procesu.

Powód podał, że w dniu (...) r. zmarł spadkodawca W. G.. W dacie śmierci był rozwiedzony i pozostawił zstępnego – syna K. G.. Spadkodawca pozostawił testament notarialny, w którym powołał do całego spadku swoją siostrę Z.L. A.i wydziedziczył swojego syna K. G.. Jako uzasadnienie wydziedziczenia spadkodawca wskazał dopuszczenie się względem niego ciężkiego przestępstwa popełnionego w warunkach czynu ciągłego i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej polegającego na wypłaceniu przez K. G.z rachunku bankowego a Banku (...) SAI Oddział we W.zgromadzonych przez spadkodawcę środków finansowych, przez co nadużył jako pełnomocnik zaufania spadkodawcy. W dniu 29.08.2008 r. spadkodawca darował pozwanej Z. A.udział wynoszący 7/24 części w zabudowanej nieruchomości rolnej stanowiącej działkę nr (...)o pow. 5 100 m² położonej we wsi W., gmina Ż.. S.ustalił wartość przedmiotu darowizny na 50 000 zł. Darowizna stanowiła jedyny majątek W. G..

Zgodnie z prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego dla W.z dnia 08.09.2011 r., I Ns 177/11, spadek po W. G.na podstawie testamentu notarialnego z dnia 06.06.2008 r. nabyła w całości siostra Z. A..

Powód wskazał, iż posiada prawo do zachowku, albowiem zawarte w testamencie wydziedziczenie jest bezskuteczne, gdyż spadkodawca wybaczył powodowi. Przebaczenie nastąpiło w dniu 03.05.2010 r. podczas wizyty powoda i jego

matki D. G. u spadkodawcy w domu w W.. Spadkodawca przyznał, iż zawiadomił prokuraturę o wyprowadzeniu przez powoda i jego matkę pieniędzy wyłącznie z uwagi na działania swojej rodziny B. i J., która oczerniała powoda i jego matkę i manipulowała nim. W tym samym dniu spadkodawca rozmawiając z sąsiadami powiedział, że pojednał się z synem i chce mu oddać cały majątek.

Powód zauważył, iż w 1979 r. spadkodawca wyjechał do S., w których przebywał przez okres 24 lat. W tym czasie nie utrzymywał kontaktów z żoną i synem, również nie łożył na utrzymanie syna. Podczas nieobecności spadkodawcy u dziewiętnastoletniego wówczas powoda w 1993 r. stwierdzono ostrą białaczkę szpikową. Począwszy od jesieni 1993 r. (...)gromadzili dla powoda środki finansowe. W listopadzie 1994 r. u powoda przeprowadzono autologiczną transplantację szpiku kostnego. W tym czasie, jak podczas całego pobytu spadkodawcy w S., spadkodawca odmówił pomocy finansowej powodowi. Po przeszczepie powód uzyskał orzeczenie I grupy inwalidzkiej. Do 2000 r. powód był niezdolny do zapewnienia sobie samodzielnej egzystencji.

Spadkodawca powrócił do Polski w dniu 20.07.2004 r. i zamieszkał wraz z powodem i jego matką w domu w W.. Po powrocie okazało się, że jest alkoholikiem, którego aktywność życiowa sprowadzała się wyłącznie do picia alkoholu. W czasie wspólnego zamieszkiwania dochodziło do niemalże codziennych awantur inicjowanych przez spadkodawcę. W rezultacie spadkodawca postępował w sposób całkowicie nieodpowiedzialny i irracjonalny, trwonił zarobione pieniądze, nie partycypując przy tym w żaden sposób w utrzymaniu nieruchomości. System rodzinny w domu powoda był całkowicie zaburzony i niestabilny z powodu niewłaściwego funkcjonowania spadkodawcy w roli ojca i męża przez okres 24 lat. Ostatecznie powód wraz z matką zdecydowali o opuszczeniu domu w W.. Wówczas powód wykorzystując posiadane upoważnienie w postaci dyspozycji stałego pełnomocnictwa podjął wraz z matką desperacką decyzję o wypłaceniu z rachunku bankowego środków finansowych zgromadzonych przez ojca, przede wszystkim w obawie przed ich utratą, jak również kierując się przeświadczeniem, że jego matka jest również właścicielką tych pieniędzy z uwagi na ustrój wspólności małżeńskiej. Po opuszczeniu domu w W. powód wraz z matką przesyłali ojcu miesięcznie 600 zł, ponadto regulowali rachunki za dom, podatek rolny, pobyt W. G. w szpitalu, za zakup leków. Mając na uwadze powyższe godzi się zauważyć, iż w świetle okoliczności sprawy, a także reguł i wartości moralnych powszechnie społecznie akceptowanych, nie sposób dokonać oceny postępowania powoda w sposób wyłącznie negatywny. Nie poddając w wątpliwość faktu, iż zachowanie to było naganne, nie sposób uznać, iż było ono nacechowane wyłącznie złą wolą powoda.

Przebaczenie nastąpiło po wydziedziczeniu i pozbawilo wydziedziczenie powoda związanych z nim ustawowych skutków.

Powód podniósł, że prawa uprawnionego do zachowku przysługujące mu ze względu na szczególny, bardzo bliski stosunek rodzinny, istniejący między nim a spadkodawcą, służą urzeczywistnieniu obowiązków moralnych, jakie spadkodawca ma względem swoich najbliższych oraz realizacji zasady, że nikt nie może na wypadek śmierci rozporządzać swoim majątkiem zupełnie dobrowolnie, z pominięciem swoich najbliższych.

Powód dochodzi kwoty 85 178 zł odpowiadającej wartości 1/2 w udziale wynoszącym 7/24 części we współwłasności nieruchomości we wsi W. przy ul. (...). Pozwana nabyła powyższy udział w drodze darowizny uczynionej za życia spadkodawcy, a wyczerpującej całą masę spadkową po zmarłym W. G..

Powód będąc synem spadkodawcy niewątpliwie jest zstępnym, który byłby powołany do spadku w przypadku dziedziczenia ustawowego, nie jest przy tym osobą małoletnią ani nie jest trwale niezdolny do pracy, co powoduje, że należy mu się 1/2 z darowanego udziału w nieruchomości. Pozwana jako obdarowana spadkobierczyni pozostaje odpowiedzialna względem powoda w ramach zgłoszonego roszczenia o zachowek.

W odpowiedzi na pozew pozwana Z. A. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu.

Podniosła, iż powód został skutecznie wydziedziczony i nie posiada prawa do zachowku. Spadkodawca nie przebaczył powodowi. Powód popełnił przestępstwo na szkodę swojego ojca i nie interesował się nim. Przywłaszczył sobie niemal

wszystki pieniądze, które posiadał spadkodawca i spowodował, że zamożny człowiek nie miał środków, aby zaspokoić swoje podstawowe potrzeby życiowe. Powód tylko raz odwiedził spadkodawcę w szpitalu na kilka dni przed śmiercią i najprawdopodobniej wówczas wykonał dokumentację zdjęciową. Powód od dnia pogrzebu nie był na cmentarzu, by uczcić pamięć zmarłego. Wszystkie koszty związane ze zgonem spadkodawcy pozwana poniosła w całości, a także wybudowała nagrobek na własny koszt o wartości 7 000 zł.

Bezspornie powód dopuścił się umyślnego przestępstwa przeciwko spadkodawcy, czym rażąco obraził jego cześć i nadużył zaufania spadkodawcy. Swym czynem przywłaszczył sobie sumę dolarów amerykańskich o wartości 511 773 zł, których spadkodawcy nigdy nie zwrócił. Nadto przywłaszczył sobie rzeczy spadkodawcy o wartości 100 000 zł. Mając na uwadze powyższe należy uznać, iż spadkodawca wydziedziczając powoda spełnił przesłankę z art. 1008 pkt kc niezbędną do skuteczności tego wydziedziczenia.

Pozwana podniosła, że przebaczenie po sporządzeniu testamentu możliwe jest tylko poprzez sporządzenie nowego testamentu. Nie doszło do sporządzenia kolejnego testamentu, a zatem nawet jeśli doszłoby do rzekomego przebaczenia, to i tak nie wywoływałoby ono skutków prawnych, których oczekiwałby powód.

W piśmie z dnia 18.07.2012 r. powód podtrzymał stanowisko zawarte w pozwie.

Nie poddając w wątpliwość faktu, iż zachowanie powoda było naganne, okoliczność ta pozostaje bez znaczenia dla zasadności powództwa w aspekcie przebaczenia powodowi przez spadkodawcę, które dokonane zostało w dniu 03.05.2010 r., a więc długo po popełnieniu przestępstwa. Całkowicie niezrozumiałe i pozbawione podstaw jest twierdzenie, iż W. G. nie miał środków, by zaspokoić podstawowe potrzeby życiowe. Po opuszczeniu domu w W. powód wraz z matką przesyłali ojcu miesięcznie kwotę 600 zł, ponadto regulowali w tym czasie opłaty eksploatacyjne związane z nieruchomością w W., podatek rolny, a także opłacili pobyt W. G. w szpitalu. W dniach 29.11.2004 r., 30.11.2004 r. i 01.12.2004 r. D. G. w imieniu swoim i powoda przelała na konto W. G. 70 000 USD stanowiącą 1/2 kwoty przywłaszczonej przez nią i powoda. Nie polega na prawdzie zarzut, iż powód nigdy nie zwrócił swojemu ojcu przywłaszczonych pieniędzy oraz narzędzi. Powód wraz z matką zwrócił spadkodawcy pieniądze oraz maszyny. Niedowiedzione zarzuty pozwanej, iż powód od dnia pogrzebu nie był na cmentarzu, by uczcić pamięć zmarłego, oraz okoliczność, iż pozwana poniosła koszty związane ze zgonem spadkodawcy, pozostają bez wpływu na zasadność prawa powoda do zachowku.

Nie poddając w wątpliwość faktu, iż na skutek popełnienia względem spadkodawcy przestępstwa z art. 284 § 1 kk powód nadużył jego zaufania, to z całą stanowczością uznać, iż przestępstwo to nie zalicza się do katalogu przestępstw opisanych w art., 1008 pkt 2 kc.

Odnosząc się do zaprezentowanego przez pozwaną poglądu, zgodnie z którym przebaczenie po sporządzeniu testamentu jest możliwe tylko poprzez sporządzenie nowego testamentu, wskazać należy, iż pogląd ten zaprezentowany został wyłącznie w literaturze. Powód powołał uchwałę SN z dnia 14.06.1971 r., III CZP 24/71, OSNC 1972/2/23, wskazującą, że gdy spadkodawca przebaczył spadkobiercy po wydziedziczeniu go w testamencie wydziedziczenie jest bezskutecznie bez względu na formę, w jakiej przebaczenie nastąpiło.

W piśmie z dnia 25.07.2012 r. pozwana podtrzymała stanowisko zawarte w odpowiedzi na pozew.

W piśmie z dnia 09.08.2012 r. powód podniósł zarzut nieważności dokonanego w dniu (...) r. wydziedziczenia. Opisane w testamencie zachowanie powoda wslazuje, iż spadkodawca powołał się na inne okoliczności, aniżeli określone w art. 1008 pkt 1-3 kc, co winno skutkować nieważnością wydziedziczenia.

W piśmie z dnia 12.10.2012 r. pozwana podtrzymała swoje stanowisko w sprawie. Podniosła, że nawet jeżeli uznać, iż przestępstwo, jakiego dopuścił się powód, nie znajduje się w katalogu przestępstw uzasadniających wydziedziczenie w rozumieniu art. 1008 kc, to niewątpliwie fakt ten uzasadnia tezę, że powód postępował uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego wbrew woli spadkodawcy, a także uporczywie nie dopełniał wobec niego obowiązków rodzinnych.

W piśmie z dnia 22.10.2012 r. powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie. Podniósł, że podstawowe znaczenie ma treść testamentu co do woli spadkodawcy w zakresie wydziedziczenia z powodu istnienia konkretnych przesłanek. Nie sposób podzielić oceny pozwanej, iż opisane w testamencie zachowanie powoda w stosunku do ojca wyczerpuje dyspozycję art. 1008 pkt 1 kc. Brak również podstaw, by uznać, iż zachowanie powoda wyczerpało dyspozycję art. 1008 pkt 3 kc.

W piśmie z dnia 12.11.2012 r. pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Podniosła, że spadkodawca miał wolę wydziedziczenia powoda i mu nie przebaczył. Po raz kolejny podkreśliła, że powód postępował uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego wbrew woli spadkodawcy, a także uporczywie nie dopełniał wobec niego spadkodawcy obowiązków rodzinnych. Wola wydziedziczenia i jego przyczyna powinny wynikać z treści testamentu.

Pozwana zaprzeczyła, aby spadkodawca nie interesował się losem powoda. Zaprzeczyła również, aby trwonil zarobione pieniądze i zerwał więzi z rodziną. W latach 1979-1990 miał stały kontakt z powodem i jego matką, stale przekazywał również pieniądze na ich utrzymanie. Syn kpił z ojca i nie miał z nim właściwego kontaktu. Od kiedy wyprowadził się z matką z domu, tj, od 23.08.2004 r., aż do śmierci spadkodawcy w dniu (...) r. nie interesował się w żaden sposób ojcem. Spadkodawca w tym okresie był kilkakrotnie chory, nie poruszał się samodzielnie, wymagał stałej opieki, podawania leków, itp. Przez sześć lat opiekowała się nim rodzina, a nie powód.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

Powód K. G., urodzony dnia (...), jest synem W. G. i D. G..

/ dowód: protokół dziedziczenia – k. 11-13 akt sprawy I Ns 177/11 /

W. G. w latach 1979 – 2004 przebywał w S..

/ okoliczność niesporna /

D. G. pożyczala od sąsiadów pieniądze na drobne wydatki. Ojciec powoda przysyłał drobne kwoty pieniędzy, 100-200 USD w ciągu roku. Powód był dwukrotnie u ojca w S.. Ojciec zaprosił go, gdy matka powoda upomniła się o alimenty na syna.

/ dowód: zeznania świadka Z. B.; zeznania powoda K. G. – k. 162,

164 /

W czerwcu 1993 r. u K. G., wówczas 19-letniego, rozpoznano ostrą białaczkę limfatyczną. Remisję choroby uzyskano w sierpniu 1993 r.

W dniu 08.11.1994 r. u K. G. został przeprowadzony zabieg operacyjny autologicznej transplantacji szpiku kostnego.

Powód został zakwalifikowany do I grupy inwalidów wyrokiem Sądu Wojewódzkiego we Wrocławiu z dnia 20.03.1995 r., VIII U 214/95.

Do dnia 31.12.2000 r. jako niezdolny do samodzielnej egzystencji otrzymywał rentę z tytułu niezdolności do pracy.

/ dowód: dokumentacja medyczna – k. 23-27; opinie – k. 28-30; decyzja – k. 31; zaświadczenie –

k. 32; zeznania powoda K. G. /

W. o chorobie powoda była szokiem dla mieszkańców W.. W szkole, w parafii były prowadzone zbiórki pieniędzy na jego leczenie. Zostało zgromadzone 300 000 zł, z czego na operację zostało wydatkowane 250 000 zł, reszta została przekazana na potrzeby innych chorych.

/ dowód: ulotki – k. 20-21; zeznania świadków J. S. (1) – k. 131-132, 135, D. F.

– k. 132, 135; zeznania powoda K. G. /

Już po zebraniu środków i operacji ojciec powoda przesłał 5 000 USD.

/ dowód: zeznania powoda K. G. /

Kiedy W. G. powrócił ze S. zamieszkał wraz z żoną i synem w W.. Udzielił synowi upoważnienia do rachunku bankowego.

Ojciec dał powodowi 7 000 zł na zakup samochodu.

Był uzależniony od alkoholu, pił bardzo często, chodził do baru, odwiedzali go również koledzy w celu wspólnego spożywania alkoholu, ginęły mu wówczas różne rzeczy. Mówił, że przyjedzie do niego kobieta, wówczas sprzeda dom, weźmie pieniądze i wyjedzie, a jego żona i syn muszą się wyprowadzić.

W. G. zachowywał się bardzo głośno, krzyczał, wywoływał awantury.

/ dowód: zeznania świadków: J. S. (1), B. S. – k. 132, 135, D. F.,

Z. B. – k. 132-133, 135, D. G. – k. 134-135 /

Z powodu nadużywania przez W. G. alkoholu stosunki rodzinne układały się źle. Relacje między ojcem a synem były chłodne.

/ dowód: zeznania świadków: J. S. (1), Z. F. /

Powód wypłacił środki z rachunku bankowego ojca i wypłacił na swój rachunek bankowy. Zamierzał je zachować do zakończenia sprawy rozwodowej rodziców.

Powód i jego matka wyprowadzili się. Żeby nie dopuścić do awantury, powód zawiózł ojca do W. i zostawił.

/ dowód: zeznania powoda K. G. /

K. G. wypłacił ze swoich rachunków bankowych w (...) SA, (...) SA, M., (...) Banku (...) SA:

- w dniu 29.11.2004 r. – 10 000 USD,

- w dniu 29.11.2004 r. – 11 017, 78 USD,

- w dniu 30.11.2004 r. – 10 000 USD,

- w dniu 30.11.2004 r. – 9 007 USD.

/ dowód: potwierdzenia wypłaty – k. 119-122 /

D. G. wpłaciła na rachunek bankowy W. G.:

- w dniu 29.11.2004 r. – 23 000 USD,

- w dniu 30.11.2004 r. – 37 000 USD,

- w dniu 01.12.2004 r. – 10 000 USD.

/ dowód: potwierdzenia wpłaty – k. 123-124; wyciąg z rachunku bankowego – k. 125 /

Wyrokiem z dnia 21.12.2004 r., XIII RC 2985/04, prawomocnym z dniem 12.01.2005 r., Sąd Okręgowy we Wrocławiu rozwiązał małżeństwo D. G. i W. G. przez rozwód bez orzekania o winie.

/ dowód: odpis wyroku – k. 33 /

W dniu (...) r. W. G. sporządził przed notariuszem J. S. (2) testament, nr rep. A (...), w którym:

- powołał do spadku swoją siostrzenicę A. J.,

- wydziedziczył syna K. G., ponieważ dopuścił się względem spadkodawcy ciężkiego przestępstwa polegającego na tym, że w warunkach czynu ciągłego, w zamiarze osiągnięcia korzyści majątkowej, wykorzystując posiadane upoważnienie w postaci dyspozycji stałego pełnomocnictwa, wypłacił z rachunku bankowego w Banku (...) SA I Oddział we W. środki finansowe zgromadzone przez spadkodawcę, a przez to nadużył – jako pełnomocnik – zaufania spadkodawcy.

/ dowód: testament w aktach I Ns 177/11 /

Wyrokiem z dnia 29.03.2005 r., II K 2417/04, Sąd Rejonowy dla W.:

- uznał D. G. i K. G. za winnych tego, że w okresie od dnia 04.08.2004 r. do dnia 13.08.2004 r. działając wspólnie i w porozumieniu, w warunkach czynu ciągłego, w zamiarze osiągnięcia korzyści majątkowej, wykorzystując posiadane upoważnienie w postaci dyspozycji stałego pełnomocnictwa wypłacili z rachunku bankowego w Banku (...) SA I Oddział we W. pieniądze w łącznej kwocie 140 619 USD, tj. 511 773 zł, a następnie powierzone mienie przywłaszczyli, czym działali na szkodę W. G., tj. przestępstwa z art. 284 § 2 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk, za co wymierzył im kary po 1 roku pozbawienia wolności,

- uznał D. G. i K. G. za winnych tego, że w dniu 23.08.2004 r. z posesji przy ul. (...) w W. działając wspólnie i w porozumieniu zabrali w celu przywłaszczenia narzędzia elektryczne oraz monety amerykańskie ze srebra o łącznej wartości 100 000 zł, czym działali na szkodę W. G., tj. przestępstwa z art. 278 § 1 kk, za co wymierzył im kary po 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- połączył kary pozbawienia wolności i wymierzył oskarżonym kary łączne 1 roku i 3 miesiące pozbawienia wolności,

- zawiesił warunkowo kary łączne pozbawienia wolności na okresy 2 lat próby.

Wyrok ten utrzymał w mocy Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 07.12.2005 r., IV Ka 819/05, uznając apelację obrońcy oskarżonych za oczywiście bezzasadną.

/ dowód: odpis wyroku SR – k. 17-18; odpis wyroku SO – k. 191 /

Przywłaszczone rzeczy zostały zwrócone przez D. G. dnia 26.11.2004 r.

/ dowód: protokół spisu rzeczy – k. 111-117; zeznania świadka A. A. /

W dniu 06.06.2008 r. W. G. sporządził przed notariuszem I. G. testament, nr rep. A (...), którym:

- odwołał w części testament z dnia (...) r., nr rep. A (...), w zakresie powołania do spadku A. J.,

- powołał do całości spadku po sobie siostrę Z. A..

/ dowód: testament w aktach I Ns 177/11 /

W dniu 29.08.2008 r. W. G.jako darczyńca oraz Z. A.jako obdarowana zawarli przed notariuszem A. C.umowę darowizny, nr rep. A (...), na mocy której W. G.przeniósł na pozwaną udział wynoszący 7/24 w prawie własności nieruchomości położonej w W.– działki gruntu nr (...)o pow. 5 100 m² zabudowanej budynkiem mieszkalnym. Strony ustaliły wartość przedmiotu darowizny na 50 000 zł.

/ dowód: umowa darowizny – k. 15-16 /

Ugodą z dnia 20.11.2008 r. zawartą przed Sądem Rejonowym dla W. w sprawie I Ns 320/05 D. G.i W. G.dokonali podziału majątku dorobkowego w ten sposób, że:

- ustalili, że w skład majątku wchodzi:
- kwota 147 866, 66 USD, tj. 440 065 zł,
- maszyny i urządzenia o łącznej wartości 41 275 zł,
- ustalili, że ich udziały w majątku dorobkowym są równe,
- przyznali wnioskodawczyni kwotę 80 868, 80 USD,
- przyznali uczestnikowi postępowania kwotę 66 998, 86 USD oraz maszyny i urządzenia,
- wskazali, iż przed podpisaniem ugody wydali sobie wzajemnie składniki majątkowe.

/ dowód: odpis ugody – k. 34 /

Po wyprowadzeniu się z domu w W. powód i jego matka przyjeżdżali do W. w odwiedziny do znajomych, na uroczystości rodzinne, np. rocznice ślubu, powód jeździł do warszatu samochodowego.

Powód nie chciał odwiedzać ojca, bo obawiał się oskarżeń z jego strony.

/ dowód: zeznania świadka D. G., D. F., Z. B., Z. F.;

zeznania powoda K. G. /

W. G. skarżył się znajomym, m.in. M. A. (1), oraz członkom rodziny, np. Z. F., że syn zabrał mu wszystkie pieniądze. Był rozżalony z tego powodu.

/ dowód: zeznania świadków: M. A. (1), Z. F. /

Sąsiad J. S. (1) namawiał W. G. do spotkania z synem. W. G. nie chciał o tym słyszeć, denerwował się, że został okradziony. Zamykał się przed synem. Również K. G. odmawiał spotkania z ojcem.

/ dowód: zeznania świadków: J. S. (1), B. S. /

Podczas jednego z pobytów matka powoda odwiedziła męża i rozmawiała z nim.

/ dowód: zeznania świadka D. G. /

Kilka miesięcy przed śmiercią W. G., dnia 03.05.2010 r., D. i K. G. przyjechali do W. G.. Rozmawiali na podwórzu. Atmosfera była spokojna.

W. G. prosił syna, aby go odwiedzał. Ojciec powoda mówił, że mu ciężko, prosił, żeby syn mu wybaczył. Powód również poprosił ojca o przebaczenie.

/ dowód: zeznania świadków: D. B., D. F., D. G.; zeznania powoda

K. G. /

Później po tym spotkaniu W. G. mówił do sąsiadki D. F., że jest sam, ale nie chce pomocy z opieki społecznej. Mówił, że się pogodził z synem, ale syn go nie odwiedza. Poprosił, aby D. F. zadzwoniła do jego syna i powiedziała, żeby syn go odwiedził. D. F. zadzwoniła do matki powoda i powód przyjechał do ojca.

/ dowód: zeznania świadka D. F., D. G. /

W. G. mówił też sąsiadce Z. B., że pogodził się z synem.

/ dowód: zeznania świadka Z. B. /

Powód był kilka razy w odwiedzinach u ojca. Raz, gdy powód przyjechał do ojca, ten zamknął się w domu. K. G. wszedł do domu przez okno w piwnicy.

/ dowód: zeznania świadków: J. S. (1), B. S., D. G.; zeznania

powoda K. G. /

W latach 2004-2010 W. G. korzystał ze świadczeń z pomocy społecznej w ten sposób, że:

- decyzją z dnia 31.12.2009 r. otrzymał prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych od dnia 01.01.2010 r, do dnia 31.03.2010 r.,

- decyzją z dnia 31.08.2010 r. otrzymał prawo do zasiłku stałego od 01.08.2010 r. w wysokości 444 zł miesięcznie, lecz nie pobrał żadnego świadczenia, gdyż zmarł.

/ dowód: zaświadczenie – k. 152 /

W sierpniu 2010 r. W. G. trafił do szpitala. Powód odwiedził ojca w szpitalu raz.

/ dowód: zeznania powoda K. G. /

W. G. zmarł dnia (...) r. we W..

/ dowód: kopia odpisu aktu zgonu w aktach I Ns 177/11 /

Pogrzeb W. G. zorganizowała pozwana Z. A. z mężem. Powód nie odwiedza grobu ojca. Pozwana otrzymała zasiłek pogrzebowy. Wyłożyła 7 000 zł na nagrobek brata.

/ dowód: zeznania świadków: B. S.; zeznania pozwanej Z. A. /

Postanowieniem z dnia 08.09.2011 r., I Ns 177/11, sprostowanym postanowieniem z dnia 30.11.2011 r., Sąd Rejonowy dla W. stwierdził, że spadek po W. G., zmarłym dnia (...)r., ostatnio stale zamieszkałym w W. przy ul. (...), na podstawie testamentu notarialnego z dnia 06.06.2008 r. nabyła siostra Z. A. w całości wprost.

/ dowód: postanowienie w aktach I Ns 177/11 /

W dniu 07.09.2011 r. w parafii rzymskokatolickiej Św. M. A. (2) na M. we W. została odprawiona msza w intencji zmarłego W. G. zamówiona przez syna K..

/ dowód: zaświadczenie – k. 126 /

Aktualna wartość nieruchomości położonej w (...) wynosi 403 000 zł.

Nieruchomość jest uzbrojona oprócz kanalizacji, budynek mieszkalny został wybudowany w technologii tradycyjnej, jego standard wykończenia i wyposażenia jest zadowalający. Zużycie wynosi 58, 20 %.

W okresie od marca 2011 r. do 10.2012 r. na rynku lokalnym odnotowane zostały transakcje nieruchomościami zabudowanymi o pow. od 418 m² do 3 380 m² za ceny od 197 143 zł do 500 000 zł.

Nieruchomość przy ul. (...) w W. w części zabudowanej przy przyjęciu następujących cech:

- lokalizacja – dostateczna,
- stan techniczny budynku – dostateczny,
- standard wykończenia i wyposażenia – dostateczny,
- kształt i wielkość działki – bardzo dobry,

posiada wartość 301 686 zł.

W okresie od 02.2011 r. do 11.2012 r. na rynku lokalnym odnotowane zostały transakcje nieruchomościami niezabudowanymi o pow. od 1 500 m² do 3 600 m² za ceny od 60 000 zł do 150 000 zł.

Nieruchomość przy ul. (...) w W. w części niezabudowanej przy przyjęciu następujących cech:

- lokalizacja – dostateczna,
- kształt działki – dobry,
- wielkość działki – dostateczna,
- dostępność drogowa – dobra,
- dostępność uzbrojenia – dobra,

posiada wartość 176 300 zł.

/ dowód: opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości D. M. – k. 203-230, k.

263 /

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Powód dochodzi od pozwanej zapłaty zachowku należnego mu po ojcu W. G..

Zgodnie z art. 991 § 1 kc zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się – jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy – dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach połowa wartości tego udziału (zachówek). Zgodnie zaś z art. 991 § 2 kc, jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku.

Powód był jedynym synem W. G., który w chwili śmierci był rozwiedziony. Zatem powód byłby wyłącznym spadkobiercą ustawowym po ojcu, gdyby ten nie sporządził testamentu powołującego do dziedziczenia pozwaną Z. A.. Ponadto pozwana została jeszcze za życia spadkodawcy obdarowana przez niego udziałem we współwłasności nieruchomości przy ul. (...) w W.. Z tego tytułu również jest osobą zobowiązaną do zapłaty na rzecz powoda zachowku, albowiem uprawniony do zachowku może dochodzić także roszczenia w stosunku do osoby obdarowanej (art. 1000 § 1 kc). Darowizny uczynione przez spadkodawcę na rzecz osób będących spadkobiercami oraz osób trzecich podlegają bowiem doliczeniu do spadku na potrzeby obliczania zachowku – art. 993-996 kc i art. 1000 kc.

Polskie prawo chroni dziedziczenie i wyrazem tej ochrony jest unormowanie instytucji zachowku. Spadkobiercy ustawowi – osoby najbliższe zmarłemu – mają prawo oczekiwać, że choćby część jego praw majątkowych przypadnie im z samego tylko tytułu pokrewieństwa bądź małżeństwa. Zachówek jest minimalnym zaopatrzeniem bliskich zmarłego stanowiącym pewne zabezpieczenie ich interesu majątkowego. Konieczne jest zatem dokonywanie oceny okoliczności faktycznych sprawy, w tym także dyspozycji spadkodawcy zawartej w testamencie w zakresie ewentualnego wydziedziczenia, w sposób zapewniający możliwie szeroką ochronę praw osoby uprawnionej do otrzymania zachowku.

Dla rozstrzygnięcia o możliwości realizacji przez powoda uprawnienia do uzyskania zachowku konieczne jest w pierwszej kolejności dokonanie oceny zasadności i skuteczności wydziedziczenia powoda dokonanego przez spadkodawcę w testamencie z dnia (...) r. W. G. zawarł w tym testamencie klauzulę o wydziedziczeniu powoda, wskazując jako przyczynę wydziedziczenia fakt, iż jego syn dopuścił się względem niego ciężkiego przestępstwa polegającego na tym, że w warunkach czynu ciągłego, w zamiarze osiągnięcia korzyści majątkowej, wykorzystując posiadane upoważnienie w postaci dyspozycji stałego pełnomocnictwa, wypłacił z rachunku bankowego w Banku (...) SAI Oddział we W. środki finansowe zgromadzone przez spadkodawcę, a przez to nadużył – jako pełnomocnik – zaufania spadkodawcy.

Zgodnie z art. 1008 kc spadkodawca może w testamencie pozbawić zstępnych, małżonka i rodziców zachowku (wydziedziczenie), jeżeli uprawniony do zachowku:

- 1) wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;
- 2) dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci;
- 3) uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Z kolei zgodnie z art. 1009 kc przyczyna wydziedziczenia uprawnionego do zachowku powinna wynikać z treści testamentu.

Wskazana przez W. G. przyczyna wydziedziczenia powoda nie odpowiada żadnej z mających stanowić jego podstawę okoliczności przewidzianych w art. 1008 kc.

Powód został skazany za przestępstwo działane na szkodę spadkodawcy, jednakże dopuścił się przywłaszczenia mienia powierzonego (z art. 284 § 2 kk), czyli przestępstwa przeciwko mieniu, a nie przeciwko życiu, zdrowiu, wolności albo czci. Czyn przypisany powodowi prawomocnym wyrokiem skazującym z dnia 29.03.2005 r., II K 2417/04, nie odpowiada przestępstwu przewidzianemu w art. 1008 pkt 2 kc dającemu podstawę do wydziedziczenia sprawy.

W stosunku do powoda nie może też przyjąć istnienia przyczyny wydziedziczenia przewidzianej w art. 1008 pkt 1 lub 3 kc.

Uporczywe postępowanie wbrew woli spadkodawcy w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego oznacza takie postępowanie spadkobiercy, które jest naganne, niedające się zaakceptować, narusza przyjęte normy moralne lub społeczne. Zachowanie takiej nie odnosi się jednakże do jego relacji ze spadkodawcą i nie dotyka samego

spadkodawcy. Chodzi tutaj o niemoralne prowadzenie się, prowadzenie nieuczciwej działalności, handel narkotykami, pijaństwo, znęcanie się nad osobami bliskimi. Ponadto spadkodawca musi wyraźnie ujawnić, że takiego postępowania spadkobiercy nie akceptuje, a spadkobierca takie wskazanie zignorować. Wreszcie zachowanie spadkobiercy musi być uporczywe, tzn. długotrwałe, zawinione, celowe i przemyślane, czemu towarzyszy świadomość braku akceptacji spadkodawcy i ignorowanie jego uwag.

Z kolei uporczywe niedopełnianie obowiązków rodzinnych oznacza również długotrwałe, świadome, zawinione ignorowanie takich obowiązków. Może tutaj chodzi o naruszenie obowiązku alimentacyjnego wobec spadkodawcy, ignorowanie jego potrzeb osobistych i materialnych, zerwanie więzi, nieudzielenie wsparcia czy pomocy, zarówno osobistej, jak i finansowej. Zatem podstawę wydziedziczenia z art. 1008 pkt 3 kc mogłyby wypełniać takie działania i zaniechania powoda, jak brak kontaktu z ojcem, brak odwiedzin w domu czy w szpitalu, nadużycie zaufania, wywoływanie awantur. Pozwana podnosiła, że powód właśnie w podobny sposób miałby postępować wobec ojca.

Trzeba jednakże wyraźnie zaznaczyć, że wyłącznie do samego spadkodawcy należy ocena, czy spadkobierca naruszył obowiązki wynikające ze stosunków rodzinnych, i sąd nie jest władny do zastępowania w tym zakresie samego spadkodawcy.

W testamencie z dnia (...) r. W. G. wskazał jedną konkretną przyczynę wydziedziczenia i było nią popełnienie przez powoda przestępstwa na jego szkodę. Spadkodawca nie przywołał żadnych innych zachowań powoda, których by nie akceptował ani które byłyby skierowane wobec spadkodawcy.

Przyczyna wydziedziczenia powinna zostać w testamencie skonkretyzowana, sprecyzowana, jednoznacznie sformułowana i opisana. Nie może być przyjmowana w sposób dorozumiany, wbrew treści testamentu, z pominięciem tej treści, a także nie może zostać ustalona jako realnie istniejąca w razie braku odpowiedniej dyspozycji testamentu. Zatem pozbawione podstawy jest stanowisko pozwanej wskazującej, że opisana w testamencie przyczyna wydziedziczenia powoda może zostać potraktowana jako odpowiadająca jednej z okoliczności przewidzianych w art. 1008 pkt 1 lub pkt 3 kc, skoro z pewnością nie odpowiada opisowi z art. 1008 pkt 2 kc.

Brak jest podstaw do zastępowania spadkodawcy, który miał w tym zakresie swobodę decyzji, i rozszerzania przyczyn wydziedziczenia powoda mogącego naruszyć jego prawo do zachowku. W przypadku powoda nie może zachodzić żadna inna okoliczność prowadząca do jego wydziedziczenia oprócz wskazanej w testamencie spadkodawcy. Ta zaś jest niewystarczająca dla uznania wydziedziczenia za ważne i skuteczne.

Tym samym można stwierdzić, że w istocie zbędne było badanie przez sąd, czy spadkodawca przebaczył synowi. Można jednakże zauważyć, że stanowisko powoda w tym zakresie nie było trafne. W razie sporządzenia przez spadkodawcę testamentu zawierającego postanowienie i wydziedziczeniu, przebaczenie może mieć wyłącznie postać odwołania tego testamentu. Pogląd przeciwny, zakładający dopuszczalność przebaczenia w dowolnej formie, został wyrażony jedynie raz w uchwale SN z dnia 14.06.1971 r., III CZP 24/71, OSNCP 1972/2/23, i został poddany krytyce (J. Gwiazdomorski, Głosa, NP 1972/10, s. 1583, E. Skowrońska w: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki, wyd. 9 Warszawa 2008, s. 203). Przebaczenie w dowolnej formie może nastąpić wyłącznie na etapie poprzedzającym sporządzenie testamentu.

Pozwana podnosząc, iż nie miało miejsce przebaczenie ze strony spadkodawcy, a także wskazując na relacje powoda i jego ojca nie sformułowała zarzutu niezgodności roszczenia powoda z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 kc. Nie jest zadaniem sądu zastępowanie strony korzystającej z pomocy prawnej w procesie w podnoszeniu takiej kwestii i rozważanie z urzędu, czy żądanie zachowku nie stanowi nadużycia prawa.

Należy jednak zwrócić uwagę, że takie zakwalifikowanie żądania powoda nie byłoby trafne. Biorąc pod uwagę treść zeznań świadków D. B., D. F., Z. B., J. S. (1), B. S., czyli osób niepowiązanych rodzinnie ze stronami procesu, a przez to zeznających obiektywnie, rzetelnie, na podstawie własnych spostrzeżeń, należy dojść do przekonania, iż pod koniec życia W. G. jego relacje z synem nieco się unormowały i osiągnęli oni pewnego rodzaju porozumienie. Wskazania świadkowie zeznali bowiem, iż ojciec powoda prosił o spotkanie i do takiego spotkania, zresztą kilkakrotnie doszło.

Z oczywistych względów na niekorzyść powoda przemawia dopuszczenie się przestępstwa przeciwko spadkodawcy. Jeżeli powód zmierzał do zabezpieczenia interesu swojego i swojej matki, to wystarczające mogło być pobranie połowy zasobów z rachunku bankowego spadkodawcy, do których matka powoda byłaby uprawniona na wypadek podziału majątku wspólnego. Z drugiej jednak strony za wiarygodne sąd uznał relacje świadków i samego powoda wskazujące, iż ze strony ojca nie uzyskał on pomocy finansowej w tym okresie, w którym była ona najbardziej potrzebna, czyli w okresie poważnej choroby powoda. Brak jest bowiem dowodów wskazujących, że W. G. istotnie przekazywał żonie i synowi na bieżąco sumy pozwalające na ich utrzymanie. Gdyby tak było, nie byłoby uzasadnienia do poszukiwania środków na operację powoda w drodze publicznych zbiórek organizowanych przez szkołę i kościół. Zeznań pozwanej w tym zakresie sąd nie uznał za wiarygodne, gdyż, jak sama podała, w czasie, gdy jej brat przebywał w S., zamieszkiwała jeszcze w G. i przyjeżdżała do W. okazjonalnie, nie mogła mieć zatem szczegółowej wiedzy. Podobnie za niewiarygodne na temat relacji powoda z ojcem należy uznać zeznania świadków M. A. (3) – męża pozwanej, a zatem osoby pośrednio zainteresowanej wynikiem sprawy, oraz I. B., tj. osoby wydającej się kierować uprzedzeniami wobec powoda.

Zatem, nawet jeśli przez okres kilku lat (od 2004 r. do 2009 r.) powód nie utrzymywał kontaktów z ojcem, to okoliczność ta nie może być uznana za kwalifikującą żądanie zachowku za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, skoro we wcześniejszym okresie to spadkodawca zaniedbał swoje obowiązki rodzicielskie, a nadto po powrocie ze S. uniemożliwiał wspólne zamieszkiwanie nadużywaniem alkoholu, brakiem dbałości o czystość i utrzymanie nieruchomości.

Należy zatem dojść do przekonania, iż wobec braku podstaw do skutecznego wydziedziczenia powoda, a także jakichkolwiek usprawiedliwionych podstaw go negatywnej oceny zgłoszonego przez powoda żądania, jego roszczenie o zapłatę zachowku jest jak najbardziej usprawiedliwione co do zasady.

Jedynym składnikiem majątku spadkowego brany pod uwagę na potrzeby ustalenia wymiaru przypadającego powodowi zachowku jest nieruchomość zabudowana położona przy ul. (...) w W., a ściśle przysługujący W. G. udział we współwłasności tej nieruchomości wynoszący 7/24, który był przedmiotem darowizny na rzecz Z. A.. Zgodnie bowiem z art. 993 kc przy obliczaniu zachowku dolicza się do spadku darowizny poczynione przez spadkodawcę. Poza podarowanym pozwanej udziałem w nieruchomości spadkodawca nie pozostawił żadnego innego majątku podlegającego zaliczeniu do masy spadkowej.

Wartość przypadającego spadkodawcy udziału należało ustalić mając na względzie oszacowanie nieruchomości dokonane przez biegłego D. M..

Zasady określania wartości rynkowej nieruchomości uregulowane zostały w ustawie z dnia 29.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami oraz w wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21.09.2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego.

Reguły te przedstawiają się następująco:

- wartość rynkową nieruchomości stanowi najbardziej prawdopodobna jej cena, możliwa do uzyskania na rynku, określona z uwzględnieniem cen transakcyjnych – art. 151 ust. 1 ugn,
- wartość nieruchomości określa się w pierwszej kolejności przy zastosowaniu podejścia po-równawczego,
- podejście porównawcze polega na założeniu, że wartość rynkowa odpowiada cenom, jakie uzyskano za nieruchomości podobne, które były przedmiotem obrotu rynkowego, ceny te ko-ryguje się ze względu na cechy różniące nieruchomości podobne od nieruchomości wycenia-nej oraz uwzględnia się zmiany poziomu cen wskutek upływu czasu; podejście to stosuje się, jeżeli znane są ceny i cechy nieruchomości podobnych do nieruchomości wycenianej - art. 152 ust. 1 i 153 ust. 1 ugn,
- wyboru właściwego podejścia oraz metody i techniki szacowania nieruchomości dokonuje rzeczoznawca majątkowy, uwzględniając w szczególności cel wyceny, rodzaj i położenie nie-ruchomości, przeznaczenie w planie miejscowym,

stopień wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej, stan jej zagospodarowania oraz dostępne dane o cenach, dochodach i cechach nieruchomości podobnych – art. 154 ust. 1 ugn,

- rzeczoznawca majątkowy sporządza na piśmie opinię o wartości nieruchomości w formie operatu szacunkowego – art. 156 ust. 1 ugn,

- określanie wartości nieruchomości poprzedza się analizą rynku nieruchomości, w szczególności w zakresie uzyskiwanych cen, czynszów oraz warunków zawarcia transakcji - § 3 ust. 2 rozp.,

- przy zastosowaniu podejścia porównawczego konieczna jest znajomość cen transakcyjnych nieruchomości podobnych do nieruchomości wycenianej, a także cech tych nieruchomości wpływających na poziom ich cen - § 4 ust. 1 rozp.,

- w podejściu porównawczym stosuje się metodę porównywania parami, metodę korygowania ceny średniej albo metodę analizy statystycznej rynku - § 4 ust. 2 rozp.,

- przy metodzie korygowania ceny średniej do porównań przyjmuje się co najmniej kilkanaście nieruchomości podobnych, które były przedmiotem obrotu rynkowego i dla których znane są ceny transakcyjne, warunki zawarcia transakcji oraz cechy tej nieruchomości; wartość nieruchomości będącej przedmiotem wyceny określa się w drodze korekty średniej ceny nieruchomości podobnych współczynnikami korygującymi, uwzględniającymi różnice w poszczególnych cechach tych nieruchomości - § 4 ust. 4 rozp.

Biegły D. M. wskazał na zestaw nieruchomości porównawczych, zarówno na potrzeby wyceny części zabudowanej nieruchomości w W., jak i na potrzeby wyceny części niezabudowanej tej nieruchomości. Biegły przyjął do porównania nieruchomości położone na terenie gmin Ż. i S. (wcześniej S.(...)). Uwzględnił takie cechy, jak lokalizacja, kształt działki, uzbrojenie, a w przypadku budynku mieszkalnego także jego stan techniczny i standard wykończenia i wyposażenia. Biegły dokonał stosownych korekt odpowiednimi współczynnikami. Wskazał też na zestaw cech wpływających na wartość nieruchomości. Biegły uwzględnił położenie nieruchomości wycenianej, określając lokalizację jako dostateczną. Zatem oszacowanie uwzględnia położenie nieruchomości wycenianej w miejscowości położonej dalej od W.. Z uwagi na potraktowanie lokalizacji jako w istocie niekorzystnej czy też mało atrakcyjnej, niczego nie zmienia podnoszona przez pozwaną kwestia uciążliwej działalności w sąsiedztwie. Również stan techniczny budynku został oceniony jako dostateczny, zaś standard wyposażenia u wykończenia nawet jako jedynie zadowalający. Tym samym biegły wziął pod uwagę te cechy nieruchomości spadkowej, które wpływają na jej niższą wartość.

Sąd uznał zatem, że opinia biegłego D. M. w zakresie merytorycznej oceny stanu nieruchomości, jej lokalizacji i atrakcyjności, oraz w zakresie obliczeń stanowiących podstawę oszacowania została sporządzona prawidłowo zgodnie z regulami dotyczącymi sporządzania operatów szacunkowych wskazanymi w przepisach ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz rozporządzenia wykonawczego. Zatem opinia ta jest rzetelna i wiarygodna i może stanowić podstawę do stanowczego ustalenia wartości nieruchomości stanowiącej punkt wyjścia dla obliczenia należnego powodowi zachowku.

Obliczenie to przedstawia się następująco. Wartość całej nieruchomości wynosi 403 000 zł. Wartość udziału otrzymanego przez pozwaną od spadkodawcy – $7/24 \times 403\ 000\ \text{zł} = 117\ 541,67\ \text{zł}$.

Kwotę tę należy pomniejszyć o 7 000 zł zgłoszonych przez pozwaną kosztów pochówku spadkodawcy, czyli długów spadkowych. Pozwana zgłosiła tę okoliczność w odpowiedzi na pozew, zaś powód ustosunkowując się do odpowiedzi na pozew w istocie ją przyznał. Stwierdził bowiem, że „okoliczność, iż pozwana poniosła koszty związane ze zgonem spadkodawcy, pozostaje bez wpływu na zasadność prawa powoda do zachowku”. Tym samym powód, nie kwestionując podanej przez pozwaną wysokości wydatków, przyznał tę okoliczność – art. 230 kpc.

Zatem czysta wartość majątku spadkowego wynosi 110 541,67 zł. Zachowek przypadający powodowi wynosi 1/2 tej kwoty, czyli 55 270,84 zł.

Sąd zasądził zatem od pozwanej na rzecz powoda tę właśnie kwotę. Odsetki ustawowe od kwoty zasądzonych zachowku przypadają powodowi od dnia wyrokowania. Sąd ustala wartość majątku spadkowego według cen z daty orzekania o zachowku, tym samym dopiero w dacie wydania wyroku można mówić o wymagalności roszczenia o zachowek, wobec czego ewentualne odsetki mogą przypadać uprawnionemu do zachowku dopiero od tego dnia, na co wskazał Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 02.03.2012 r., I ACa 110/12.

Dalej idące powództwo zostało oddalone jako nieusprawiedliwione wynikami przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Wobec częściowego uwzględnienia żądania pozwu o kosztach procesu należało orzec zgodnie z wyrażoną w art. 100 kpc zasadą stosunkowego rozdzielenia tychże kosztów.

Powód wygrał sprawę w 64, 89 %, pozwana zaś w 35, 11 %. Koszty poniesione przez powoda obejmują opłatę od pozwu – 4 259 zł, zaliczkę na wynagrodzenie biegłego – 3 217, 64 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika ustalone zgodnie z § 6.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa – 3 617 zł, czyli łącznie 11 093, 64 zł, z czego 64, 89 % wynosi 7 198, 66 zł. Koszty poniesione przez pozwaną obejmują wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatą skarbową – 3 617 zł, z czego 35, 11 % wynosi 1 269, 93 zł. Różnica między tymi kwotami wynosi 5 928, 73 zł i przypada powodowi.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.